

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . Din 50.— mesečno . . . . Din 5.—
za pol leta . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Katoliško tiskovno društvo.

Katoliško tiskovno društvo je bilo do zadnjega časa lastnik Jugoslovanske tiskarne in Jugoslovanske knjigarne ali tzv. Katoliške tiskarne in Katoliške bukvarne, ki sta bili pred desetletji ustanovljeni z delom nekaterih požrtvovalnih duhovnikov in z denarjem slovenskega ljudstva, ki je kopicilo dobičke tema dvema podjetjima.

Katoliško tiskovno društvo danes ni več lastnik teh podjetij. Ne vemo radi kakšnih razlogov, sodimo pa, da je bil glavni vzrok slepi strah, da bi utegnulo biti Katoliško tiskovno društvo radi hujskaške pisave njegovega tiska razpuščeno, da je vodstvo tega društva prodalo tiskarno in knjigarno ljubljanskemu škofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču. Ljubljanski škof je postal s tem pravomočen lastnik tiskarne, njene knjigovoznice, litografije, klišarne in knjigarne. Kolika je kupnina, nas ne zanima, gre pa za večmilijonske vsote.

Nočemo se spuščati v vprašanje, ali je bil odbor Katoliškega tiskovnega društva upravičen prodati ta podjetja, pač pa mislimo, da je bilo z oziroma na današnje razmere zelo neumestno, da so si gospodje, ki imajo glavno besedo pri KTD, izbrali ravno ljubljanskega škofa v to svrhu, da krije s svojo osebo njihove politične in žurnalistične mahinacije.

Namen je prozoren: Vzvišena oseba škofova naj varuje njihove časniške izbruhe, ki jih je ravno pretekli teden oblast zaplenila kar štirikrat po vrsti radi hudodelskega hujskanja in ki jih je tudi ljubljansko deželno sodišče označilo kot hudodelstva, naperjena proti interesom države, ker zbuja mržnjo proti njej in ker streme za tem, da se nasilno izpremeni ustava, na katero so prisegli ne samo zastopniki javnih oblasti, ampak tudi — poslanci SLS.

Vsaka druga oseba bi bila bolj primerna v ta namen, da krije od sodnije kot hudodelstvo označeno pisanje tega tiska, samo škof kot najvišji predstavnik katoliške cerkve v ljubljanski škofiji ne bi smel biti tisti ščit, izza katerega bi škropili demagogi s hudodelskimi nameni blato v slovensko javnost in jo zastrupljali. Posledice se že kažejo v tem, da to nečuvno eksponiranje škofa izrabljajo liberalni listi, ki delajo sedaj škofa osebno odgo-

vornega za vsako besedo, s katero se ponaha tisk iz Katoliške tiskarne.

Seveda se nikakor ne more trditi, da nosi škof osebno odgovornost za ves tisk, ki izhaja v Katoliški tiskarni. Dejstvo pa je, da je razmerje, v katero so spravili škofa s Kat. tiskarno, zelo slabo za cerkev, ker je naravno, da trpi ugled škofa in po njem tudi ugled katoliške cerkve, ki ima v svojem okrilju tudi ljudi, ki se po svojem poštenem prepričanju ne morejo strinjati s pisavo časopisja Katoliške tiskarne in ki po svojem poštenem prepričanju tudi ne morejo biti pristaši iste politične stranke, ki jo ta tisk zagovarja in brani.

Za ta politični „švindeli“, ki so ga izvršili gospodje v Katoliškem tiskovnem društvu s prodajo svoje tiskarne, bi lahko izbrali, ako bi imeli količkaj spoštovanja do škofovskega dostojanstva, kakega navadnega človeka. Za to bi bil sposoben n. pr. bivši občinski svetnik Pirč, ki je sedaj nepreskrbljen, ali pa kak podoben človek iz vrst „poslovnih“ ljudi SLS. Proti temu ne bi mogel nihče ničesar reči. Taka oseba bi bila na vsak način zelo pripravna, da krije s svojim plaščem njihove spletke, ako se sami ne upajo, toda škofa kot višjega dušnega pastirja pa bi vendarle morali ustiti pri miru in ga ne bi smeli vlačiti v svoje umazane politične načrte in kupčije.

Z verskega stališča moramo to izrabljanje visokega cerkvenega dostojanstvenika obsojati in tistim, ki so to zakrivali, ne moremo priznati nikakega izgovora. Gospodje imajo na razpolago svoje Pirce in Remce, ne bi se pa smeli posluževati osebe visokega cerkvenega dostojanstvenika za napisno desko svojih političnih zmedenosti v tako kritičnih časih, v katerih živimo, v časih skrajno hude politične borbe, ker postavljajo s tem na tehtnico tudi interese katoliške cerkve.

Mi tudi ne moremo razumeti, kako je mogel škof dr. Anton Bonaventura Jeglič prevzeti kaj takega, ker je moral vendar vedeti v naprej, kakšne zle posledice more imeti taka politična kupčija, ki naravnost škoduje ugledu cerkve.

Odkrito rečeno, da globoko obžalujemo to dejanje!

Izhod iz krize.

Stranke imajo programe in programi vseh strank se berejo lepo in gladko. Vsak strankarski program ima nekaj dobrega v sebi. To pa ni vse. Glavno vprašanje, kako stranke svoje programe izvršujejo, kako zadoščajo nalogi, ki so si jo postavile, kako svoje namene udeležujejo v splošno korist ljudstva.

Med programi posameznih strank obstoje sicer mnoge bistvene razlike, ta ali druga stranka postavlja eno ali drugo točko v svojem pro-

gramu v ospredje, vsi strankarski programi pa imajo vendar kočno en skupen glavni cilj — korist čim širših slojev ljudstva. Vsaj zatrjujejo tako vsi enako.

Potreba posameznih strank, zlasti pa njihova vrednost, se mora presojati tudi samo s stališča, v koliko služijo temu svojemu namenu, to se pravi, v koliko služijo koristim splošnosti, ne pa posameznikom. Če se polaste vodstva stranke ljudje, ki izrabljajo politično moč, ki jim jo da-

jejo v roke strankini pristaši s svojim številom, za svoje osebne koristolovne namene, potem bi bila dolžnost teh pristašev, da take voditelje odstranijo in da jim pokažejo hrbet. Če tega ne store, potem dokažejo s svojim molkom samo svojo politično nezrelost in so soodgovorni za posledice, ki se pojavijo iz takih odnošajev.

Kako pa naj stranke izvršujejo svoje programe?

So stvari, v katerih se ne sme poznati kompromisa. To so zadeve moralne, etične vsebine. To so stvari, v katerih noben poštenjak ne popušča proti svojemu prepričanju. Kar se tiče udeleževanja raznih drugih gospodarskih, socialno-političnih namenov, pa je gotovo, da je to udeleževanje odvisno od sposobnosti političnih voditeljev in politične moči stranke. To dvoje se objestransko izpopolnjuje. Pretekla leta smo imeli dovolj prilike spoznati, da štivilčna moč ni vse, da je mnogo, zelo mnogo odvisno od sposobnosti in poštenosti strankinih voditeljev.

Enkrat ena je, da je najboljši program brezpomemben, da je vsa dobra volja večine strankinih pristašev brez moči, ako voditelji nimajo sposobnosti in če ne čutijo odgovornosti napram onim, ki so jih postavili na prvo mesto.

Res je, da se more vsak program oživotvoriti le korakoma, z delom od stopnje do stopnje. Vsi tisti, ki obljubujejo, da bo naenkrat boljše, če sami pridejo do vlade ali oblasti, so navadni demagogi in lažniki. Pozitivno delo kake stranke ni odvisno od tega, ali je na vladi ali pa ne. Tudi v opoziciji se lahko marsikaj dobrega stori, ako je ta opozicija pametna in na svojem mestu.

Za naše politične razmere je značilno, da se od nobene politične strani resno ne poizkuša najti izhoda iz notranje politične krize, v kateri se nahaja naša država. Z ene ali druge strani se povdarja in napoveduje boj do skrajnosti, enemu in drugemu je edini cilj popolnoma zavladati nad političnim nasprotnikom, vsakdo hoče imeti popolno zmago ali pa nič. Da se na ta način mora dospeti do mrtve točke, t. j. do zastoja parlamentarnega dela in življenja, je jasno.

Tak način političnega udeleževanja more voditi le do nasilja in terorja z ene in druge strani, — to pa je pot k revoluciji. Kakšne posledice more narediti taka politika, smo videli v drugih državah. In taka politika ni niti utemeljena v miselnosti našega ljudstva v Jugoslaviji. Ljudstvo je tekom vojne in vsled ravno te politike svojih voditeljev že toliko trpelo, da si danes ne želi ničesar drugega kakor mir in red, mirno in enakopravno sožitje enega sloja z drugim, enega naroda z drugim, ker se le v takem razmerju morejo okrepiti razorane gospodarske razmere in urediti socialni odnošaji.

Slovinci bi morali v srbsko-hrvatskem sporu, ki najbolj duši ureditev naših notranje-političnih razmer igrati važno posredovalno vlogo,

ako bi se naši politični zastopniki zavedali svoje naloge. Menimo, da smo na pametni rešitvi srbsko-hrvatskega spora Slovenci bolj interesirani kakor pa Srbi in Hrvati sami.

K temu nas ne sili samo naša napram inozemstvu eksponirana geografična lega, ki potrebuje močne zaslonbe v zaledju, temveč tudi naše gospodarske koristi, ki se morejo razvijati le, ako se odstranijo na en ali drug način z dnevnega reda državno-pravnih spori, ki odjemajo vso potrebno pozornost reševanju nujnih narodno-gospodarskih vprašanj.

Vlogo, ki so jo igrali poslanci SLS kot večinski zastopniki slovenskega naroda v tem sporu, je bila gotovo nadvse žalostna in postaja še žalostnejša. Njihovo posredovanje je obstajalo v tem, da so se zaletavali iz enega kota v drugi kot, iskajoč pri tem drobtinice za svojo stranko, nikdar pa niso povedali, kaj pravzaprav hočejo. O tem, da je popolno uresničenje njihovega načrta o notranji ureditvi države, kakor so ga sami razkladali svojim pristašem, nemogoče, so si morali pač biti na jasnem, ker morajo vedeti, da nimajo za svoj načrt prave zaslonbe niti pri Srbih, niti pri Hrvatih. Njihovo delo bi moralo obstojati v tem, da zblížajo Hrvate in Srbe, da pri ustvarjanju podlage za to zblížanje uveljavijo tudi zahteve slovenskega ljudstva v skladu s potrebami Hrvatov in Srbov.

O vsem tem ni ne duha ne sluha. Opozicijski blok, ki se je ustvaril s sodelovanjem dr. Korošca in ki naj bi po zatrevanju časopisja SLS tvoril podlago temu sporazumu, je povzročil samo še večji razkroj, ker ni bil niti toliko sposoben, da bi sam sebi ustvaril enotno podlago.

Pot, ki vodi do rešitve naših notranje-političnih vprašanj, je pot kompromisa. Ta pot je zaenkrat onemogočena, ker ni nihče doslej še ustvaril podlage za kompromis med vodilnimi strankami. Izhod iz tega položaja zato ni mogoč drug, kakor nove volitve, nov poziv na ljudstvo, naj ono sodi.

Volitve morejo prinesiti rešitev ali pa tudi ne. Prinesle jo bodo, ako bo ljudstvo izbralo zastopnike, ki bodo za uresničenje svojih programov imeli dovolj sposobnosti in pa toliko razsodnosti, da bodo spoznali, da je v politiki vedno bolje imeti vrabca v roki, kakor pa goloba na strehi. Volitve morejo prinesiti izhod iz sedanjega zapletenega položaja, če ljudski zastopniki ne bodo vodili politike, ki ima samo namen slepiti ljudi s praznimi frazami, ki ima za cilj samo hujskanje, pač pa politiko, ki bo mogla sporazumnim potom z ostalimi strankami uresničiti, četudi stopnjema, obljube, dane volilcem, ki bo mogla zadostiti zahtevam in potrebam ljudstva.

Naročajte in razširjajte „Ljudski tednik“!

»Ljudski tednik« v službi bank in režima.

Člani Jugoslovanskega kluba so poslali na ministra za pravosodje pismo, ki ima tale uvod:

„Velika večina slovenskega časopisja od „Jutra“ doli do „Ljudskega tednika“, je v službi bank in režima. Med malim številom javnih političnih glasil, ki so si ohranila še svobodo in neodvisnost, se nahaja tudi „Slovenec“. Zato ni čudo, da se bančne reptilije bojijo njegove konkurence, a režim njegove kritike, in da so ga oblasti na višjo željo tistih, pri katerih se stekajo bančni in režimski interesi, začele preganjati. „Slovenec“ se neprenehoma zaplenjuje.“

Da mečejo pisci tega pisma „Jutro“ in „Ljudski tednik“ v en koš, ima seveda prozoren namen, označiti naš list za liberalen, brezverski in protikatoliški, kar pa nas ne vznemirja, ker vemo, da je zanje vsak brezverec, kdor ne veruje v zveličavnost prevračanja političnih kozocev dr. Korošca in tovarišev. Saj so tudi že dr. Šušteršiča proglasili za luterana, naš zagovornik pa je pisava našega lista, ki je ponosen na to, da šteje med svoje sotrudnike tudi slovenske duhovnike, ki imajo odlične zasluge v delu za koristi cerkve in slovenskega naroda in katerim mnogi gospodje iz SLS niso vredni, da bi jim obrisali prah s čevljev.

Jugoslovanski klub trdi v isti sapi, da je naš list v službi bank. Dokaza seveda ne prinaša, ker ga ne more, zato je ta trditev značilna za moralno kakovost članov Jugoslovanskega kluba, ker le dokazuje, da voditelji SLS celo v svojih oficijelnih izjavah lažejo in natolcujejo. **Povejte, v službi katerih bank je „Ljudski tednik“?** Naš list se vzdržuje s svojimi dohodki in prispevki svojih požrtvovalnih somišljenikov. Kdo je v službi bank, bi se znanli mi povedati še drugo pesem.

»Deklaracijsko gibanje«.

»Samouprava« je prinesla 20. t. m. članek, ki pojasnjuje razmere v SLS v času majniške deklaracije z ozirom na nek članek, ki ga je nedavno prinesel »Slov. Narod« in v katerem se trdi, da je škof dr. A. B. Jeglič l. 1917. vrgel dr. Ivan Šušteršiča, »ker se je protivil jugoslovanski ideji in jugoslovanski politični koncepciji.«

»Samouprava« piše med drugim: »Kdor je spremljal tedaj spor, ki je nastal v taboru SLS, je moral dobiti vtis, da so bili početkoma merodajni predvsem osebni razlogi. Ko je SLS prihajala vedno bolj do vpliva v lokalni samoupravi kakor tudi v centralni avtonomiji, je prestopalo v njene vrste vedno več inteligentov posebno uradnikov, ki so prej simpatizirali z napredno

„Ljudski tednik“ je v službi režima, pravi Jugoslovanski klub. „Ljudski tednik“ je neodvisno glasilo, ki se do danes še ni nikomur udinjalo, če pa grah predvsem politične napake in grehe SLS, smatra ravno to kot neodvisno glasilo za svojo dolžnost ne glede na to, kdo je slučajno na vladi, ker je SLS kot večinska slovenska stranka odgovorna za to, kako se varujejo in pospešujejo koristi slovenskega ljudstva.

Mi vemo samo, da je bil pač že „Slovenec“ v službi režima in sicer ne samo belgrajskega, ampak tudi avstrijskega, kar more potrditi tudi prečastiti gospod škof Andrej Karlan.

„Slovenčeve“ konkurence se mi ne bojimo, ker vemo, da ima laž kratke noge. Če bi se mi bali „Slovenčeve“ konkurence, bi svojega lista sploh ne izdajali, ker pa vemo, da bo resnica prej ali slej zmagala, bomo dajali „Slovenču“ še nekaj časa povod, bati se naše konkurence.

Kar se tiče zaplemb „Slovenca“, pa se mu popolnoma prav godi. Zakaj pa piše tako neumno, da ga državni pravdnik lahko z vsakim paragrafom po glavi vseka. Zakaj pa drugih listov ne plenijo? Nas še niso zaplenili in nas tudi zlepa ne bodo, ker pišemo golo resnico in jo tudi zapišemo v tako dostojni obliki, da nam niti birič niti rabelj ne moreta do živca, še manj pa seveda listi SLS, ki na naše resnične in upravičene očitke molče, ker se boje blamaže. Mi tudi nismo tako neumni, da bi s svojo pisavo zakrivilo kako hudodelstvo, kakor je tisk Katoliške tiskarne po izreku sodišča, ker tudi nimamo takih visokih protektorjev, kakor ga imata „Slovenec“ in „Domoljub“ ter sorodno časopisje.

Tc je za enkrat naš odgovor!

stranko. Odgajalo se je vedno več inteligence tudi v stranki sami. Ko je SLS imela malo inteligence, je vsaki inteligent, komaj da je dovršil šolanje, mogel dobiti lepo službo. Ali polagoma je bilo inteligence vedno več in pričela se je konkurenca, vzporedno pa tudi nezadovoljstvo, ki se je obračalo proti vodstvu stranke. Mlada inteligenca, ki je izhajala iz stranke same, se je pričela pritoževati, da dobivajo hitrejša in lažje od njih službe ljudje, ki so šele nedavno prešli v stranko iz nasprotnega tabora. Razen tega je tudi vojna prinesla svoje. Ta je hotel biti oproščen vojaške službe, oni je hotel biti premeščen na manj nevarno mesto, tretji je hotel dobiti kako vojno dobavo. Čim dalje se je vlekla vojna, tem

več se je pojavljalo nezadovoljstvo, in ker je bil tudi narod vedno bolj nezadovoljen, se je obračalo vse proti vodstvu stranke. To nezadovoljstvo ni imelo nobene zveze z jugoslovansko ideologijo. Bili so v stranki, zlasti med inteligenco tudi ljudje, ki so bili pristaši jugoslovanske politične koncepcije, a jo niso mogli nikjer naglasiti. V početku ter v prvih letih vojne je stala cela stranka odločno na avstrijskem stališču. Ko je došla takozvana majniška deklaracija, jo je podpisal najprej dr. Šušteršič in nekoliko mesecev kasneje tudi škof dr. Jeglič, za njo je bila cela stranka v obče, ker je bila tako sestavljena, da jo je mogel podpisati vsak človek in »Slovenec« je neprestano naglašal, da osrednja oblast na Du-

naju in sam cesar želita, da se naj vsakdo svobodno izjavi za to deklaracijo. Spor v SLS se ni pričel radi deklaracije nego radi drugih razlogov, ker pa je bil dr. Šušteršič šef avtonomne uprave in kot tak neke vrste predstavnik države, je bilo pozneje mogoče, ko je že vsakemu postalo jasno, da Avstrija propada, izigrati proti dr. Šušteršiču tudi nacionalni moment. Škof dr. Jeglič je bil v tem sporu dolgo nevtralen ter se je pridružil takozvani mladinski skupini šele tedaj, ko je bilo popolnoma jasno, da ona zmaga.

Navedli smo gornje vrstice, ker nekatere stvari izza deklaracijskega gibanja ter vzroke tedanjega razkola v SLS precej točno označujejo.

I. P.:

K 70-letnici dekana Antona Koblarja.

Dasi so listi že opisali ob priliki 70-letnice preč. g. dekana Koblarja njegovo delovanje na vseh poljih javnega življenja, vendar pa naj radi čim popolnejše slike sledi še kratek opis njegovega slavlja ob tej priliki. Da so mu čestitali Kranjci, zapeli podoknico, je samoobsebi umevno. Resnica je pač, da vživa gospod jubilent splošno spoštovanje tudi pri ljudeh drugega političnega naziranja kot vzorni duhovnik-predstojnik, kot moder in previden voditelj svojih ovčic, posebno pa še kot učenjaka na polju znanosti, zlasti zgodovine. S kako pozornostjo so sledili inteligenti in sploh Kranjčani njegovim izvajanjem, ko je v Ljudskem domu v zimskem času opisoval zgodovino mesta Kranja, je še vsem v spominu. Izrekli so mu zahvalo in ga prosili, naj bi temu poučnemu zgodovinskemu predavanju sledilo kmalu drugo.

Ves čas, odkar pastiruje v Kranju in to že nad 17 let, se odlikuje z neumornim delom na verskem, socialnem in karitativnem polju, marljiv kakor čebela. Pozna ga ne le Kranj, temveč tudi okolica kot vzglednega in neutrudnega duhovnika za čast božjo in blagor bližnjega na prižnici in v spovednici.

Opisovati njegovo delo pri župni cerkvi in podružnicah bi bilo odveč, saj kažejo cerkve same na vnetega in skrbnega svojega varuha. Koliko duhovnih dobrot je naklonil v teku let svojim župljanom! Žal, niso ga vedno umeli, večkrat zapeljani so ga še krivo sodili! Kolika krivica se mu je godila v času vojne in prevrata, je tudi znano. Če bi tedaj gospodje, ki so se postavili za zastopnike naroda, poslušali modre nasvete g. jubilanta, bi danes vladala med namj lepša harmonija in bi bilo več zadovoljnosti. A metali so mu polena pred noge celo taki,

ki bi mu morali izkazovati največ spoštovanja — kot trpinu za domovino. Toda našli so se tudi možje, ki jih ni tedanja vojna psihoza omamila, ter se odločno zavzeli za dekana, saj je ravno on moral toliko mesecev živeti kot izgnanec izven svoje domovine. Za prestane krivice zanje deloma že sedaj zadošče-nje.

»Ljudski dom« v Kranju je njegovo delo. Sezidal ga je z nepopisnimi težavami in lastnimi žrtvami v prosvetne namene. V tem »Domu« se širi omika, znanost in pošteno veselje; ta »Dom« je vsem dobrohotečim Kranjcem v ponos! V njem se razvija tudi Hranilnica in posojilnica. Tudi to monumentalno delo je zahtevalo mnogo trpljenja in samozatajevanja. Ne bom opisoval, koliko bridkosti so mu prizadeli nekateri, ker ni sledil njihovim neizkušnim zahtevam. Seveda, ker je konciljant, je pač pokazal, da zna prenašati tudi krivico, in se na malenkosti niti oziral ni. Le njegovo vzorno versko življenje, ljubezen do naroda in trdna ter neupogljiva volja so ga utrdile tako, da se ni vdal, temveč ravnal vedno po svojem prepričanju, četudi je moral radi tega trpeti preziranje. In to je v njegovem življenju najlepša poteza. Vzglede drugih!

Pot njegovega življenja je potresena z obilim Bogu tako ljubim karitativnim delom. Žopet je on tisti, ki je z modrim očesom gledal v prihodnost ter poskrbel za zavetišče revam in sirotam v Kranju in okolici. S kolikimi stroški in ovirami se je moral boriti, da je postavil dom za sirote, sirotišnico z lično kapelico in prostornim vrtom za uboge dečke in deklice iz Kranja in okolice. To delo je najlepše, je krona njegovega delovanja. Na sirotišnico je g. jubilent po pravici lahko

Marko Vovčok:

Odkup.

(Konec.)

5.

Medtem ko so se v gosposkem dvoru pripravljali in urejevali, sva midva odšla v Hmelince in dvignila tamkaj hrup, smeh, radost in veselje, nakar sva se zopet vrnila v gosposki dvor. Gospa ukaže, naj nama dajo voz, sama pa je sedla v visoko kočijo in odšli smo z Bogom.

Naše mestece je navadno mestece in nima ničesar posebnega. Moj oče mi je pravil, da so se nekoč izprehajali po njem stotniki in polkovniki, kamorkoli si pogledal, povsod je bila krasna vojska kakor rdeči mak. Sedaj pa so ga zasedli židje kakor kobilice. Tudi gospodo ima. Na trgu se komaj giblješ, ker je na njem največ ljudi.

Takoj so poslali po nekega nisarja Zahareviča, a nama so rekli, naj počakava pred vratih, dokler ne pride. Prišel je hitro. V lice je bil rdeč, kozav kakor rešeto, hlače je imel modre in široke, nekak kratek suknič, okoli vrata zelen robec, pod

desno pazduho pa čapko. Vstopil je, sklonil se in se nagrbil. Čevlje je imel cele in dobro namazane.

Gospa ga je takoj poklicala k sebi. Kadarkoli je govorila s kakim našim človekom, je sedela malomarno kakor polna glavnica zelja na vrtu in je samo gledala, kakšne imaš obrvi, kakšne brke in kakšno obleko imaš na sebi. Moral je biti že kakšen general, da je malo priklonila glavo in da je ljubeznjivo pogledala v oči.

Počakala sva še nekoliko, da se je gospa posvetovala s tem Zaharevičem. Ko pride od nje, nama pomežikne in reče: „Pojdita za menoj!“... In gospa reče na vratih: „Pojdita za njim!“... In sva tudi šla.

Vesel človek je bil ta pisar Zaharevič! Komaj smo prišli na prosto, se je pričel smejeti in govoriti in malo je manjkalo, da ni zaplesal. Zatem je udaril Jakoba s polno roko po ramenih in rekel:

„Kaj, zaželel si se svobode?“ Dobro, dobro!

— Tako dobro. — pravim, — da nam boljše tudi ni treba za nekoliko časa.

— Samo to je zlo, — pravi, —

ker je vaša zadeva zelo zapletena. Ne vem, kako bo.

— Kako to? — vprašam, a Jakob pri tem prebledi.

— Tako, ker vam moram sedaj napisati posebne znake, to je težko! Jaz bi jih tudi napisal, a kaj bo rekel gospod Berkač! Treba mu jih je prebrati.

— Ako dobro napišete, daj vam Bog zdravje, gospod, ne bo gotovo ničesar rekel; morebiti se vam bo tudi zahvalil.

— Ali mu hočete dati kak dar, a? Jaz mu ga bom že oddal. To se lahko zgodi. A?

Jakob ga takoj vpraša: — Kakšnega daru je treba? Povejte nama gospod!

— Morete mu dati denarja, bodisi sto rubljev; vzel jih bo, ker je dober človek! — pravi pisar in se smeje.

— Ne, gospod, povejte nama, kaj je treba! — sem mu dejal. — Zakaj naj bi dajali denar? Povprašala bova svojo gospo.

— No, končno tudi treba ni. Svobodnemu svoboda, odrešenemu raj. More se napraviti tudi brez denarja.

To je že rekel brez smeha.

Sedel je za mizo. Njegova miza ni ravna in tudi vsa hiša je bila nakriviljena! Po vseh koteh so ležale smeti. Napiše nekaj in reče:

— Ne morem ničesar napraviti, recita tako tudi gospej. Ni ničesar, kar bi napisal.

— Kako ničesar? Tudi drugim nekaj pišete, gospod!

— Pišem posebne znake, bedak! — odgovori Zaharevič in se razsrdi na naju. — In kakšne ima on znake? Popolnoma tak je, kakor so vsi drugi.

— Torej hvala Bogu, da sva tudi midva podobna ljudem! — se oglasi.

— Toda ne, pa ne! Ni posebnih znakov, ničesar ni, kar bi napisal.

Tako smo se vlekli in vlekli, končno pa sva mu morala dati dva in pol rublja. Takoj nato je našel posebne znake in jih načečkal na papir. Postal je tudi znova vesel, kakor je bil prej.

Spremil je naju in nama dejal:

— Ne bojta se; vse bo tako, kakor mora biti. Moja glava in moje prijateljstvo vama je porok! Nam samo majhen dar, kakor že pravijo: Od vsega sveta konec niti, glej, tu imaš srajco!

ponosen. Saj je po naročilu Gospodovem skrbel in skrbi za reveže, ki jih imamo vedno mnogo med seboj.

Pod njegovim vodstvom oskrbujejo sirotišnico usmiljenke iz Zagreba. V tem zavodu imajo sirote več udobnosti: stanovanje, hrano in modro nadzorstvo. Vzdrževanje sirotišnice ni lahko. Kolikokrat potečejo vsi viri dohodkov, vsakokrat pa priskoči na pomoč usmiljena roka g. dekana. Zares, on je zavodu oče od pričetka pa do damašnjega dne. Koliko koristnih članov človeške družbe je že izšlo iz tega vzglednega zavoda! Sirotišnica mu je najbolj pri srcu in daruje zanj največ tudi on sam. Sestra prednica bi o teh vrlinah in dobrotah vedela največ povedati!

Zelo pomenljivo je prof. dr. Pregelj sestavil potek življenja našega ljubega jubilara v petih slikah in igri: »Skriti dobrotnik — ali — naj ne ve desnica, kar da levica.«

Kako ljubki, kako prikupljivi so vsi prizori v slikah in igri! Tako zna le g. Pregelj!

V teh slikah in igri opisuje življenje g. dekana od otročjih let dalje do njegove 70-letnice.

Prva slika: Tri vile predejo nit življenja. Prva leva ima klopčič vrvice, ki jo podaja drugi; ta jo navija na vreteno, srednja pa stoji mirno ter ima pripravljene škarje, da prestriže nit ob svojem času. Toda, kakor bi vedela — ta deček je potreben svetu, škoda za njegovo življenje —, ne prestriže niti, temveč skrivnostno zginejo vse tri.

Druga slika: Otroci se igrajo, nič ne mislijo; le eden misli in čita iz knjige pesmico. Ta opominja druge otroke, naj se ne igrajo vedno; treba se je učiti. Brez truda ni kruha. Slika iz otročjih let spominja na g. jubilara, ki se je tudi učil za kovača, prihranil tedaj deset goldinarjev, potem pa šel v šolo in si s tem denarjem kupil podobice za novo sv. mašo.

Zelo ganljiva je tretja slika! Kaže nam jubilara kot novomašnika. Kako navdušeno so zapeli otroci na odru staro, a vedno novo pesem: Novomašnik bod' pozdravljen! Kaki spomini zanj! Marsikomu so zarosile solze v očeh pri pogledu na g. slavljenca.

Še lepša je četrta slika: Pogumen deček nastopi kot govornik ter slika v izbranih besedah delovanje dekanovo za blagor naroda kot pisatelja za mladino, posebno pravljic. Deklamira tudi pravljico, ki jo je g. dekan spisal še v mladih letih za mladino, namreč »Strah z jednim očesom«, ter konča: Bog Vam plačaj trud, s katerim ste zapisovali malim otrokom nedolžne pravljice! Na mnoga srečna leta!

In peta slika: Nastopi nežna deklica v beli obleki. Spremlja jo več deklic, okrašenih s cvetjem. V roki ima velik šopek krasnih cvetlic. V milodoneči vezani besedi proslavlja g. dekana in se mu zahvaljuje za očetovsko skrb in njegovo delovanje za sirote ter konča:

Zahvalimo se Vam za žrtve Vaše in prosimo, da še za nas skrbite. Za Vas kipe v nebo molitve naše in prosimo: Še Vi za nas molite, Vi veliki dobrotnik, svečenik!

Nato je izročila g. slavljenca šopek cvetlic v znak hvalečnosti.

Potem je sledila igra: Skriti dobrotnik — ali — Kar da desnica, naj ne ve levica. G. pisatelj opisuje v njej zlato srce g. dekana v očetovski skrbi za uboge in sirote v sirotišnici. Izvajali so vsi brez izjeme svoje vloge točno in s čustvom. Med igro je bilo opaziti marsikatero solzno oko, tako nas je ganila.

G. dekan je še mladeniško čil. Bog nam ga ohrani — vsem, ne le sirotam, še mnogo let v čast božjo, korist sv. cerkve in slovenskemu narodu, v veselje in ponos svojim vdanim prijateljem!

Politične vesti.

+ **Veliko presenečenje** je zbudila včerajšnja posebna izdaja „Slovenca“. Pomislite, te dni so se sestali poslanci Jugoslovanskega kluba pri „Belem volu“ v Celju ter so sestavili ob tej priliki na predsednika narodne skupščine ter na nekatere ministre „upite“. In „Slovenec“ je prinesel ta vprašanja v posebni izdaji! Je res vredno posebne izdaje, če sestavi Jugosl. klub spricho pomanjkljive pismenosti svojih članov kaka pisma! V prvem vprašujejo predsednika narodne skupščine, ali bi ne sklicali šefe parlamentarnih skupin na sejo, na kateri bi izrazili političnim prijateljem umorjenega italijanskega poslanca Matteotija sožalje. To je že nekaj. V drugem pismu vprašujejo predsednika skupščine, ali bi ne hotel ukreniti potrebne korake, da se dovoli poslancem Kremžarju, Žebotu in Kranjcu prirejanje shodov, na katerih bi lahko govorili o trboveljskih dogodkih. V tretjem pismu vprašujejo notranjega ministra, ali hoče dopustiti, da se trboveljski dogodki neovirano podvržejo kritiki. V četrtem pismu se pritožujejo na ministra za pravosodje radi konfiskacije „Slovenca“ in „Domoljuba“, ker je označila oblast pisanje teh dveh listov za hudodelstvo, pravijo da ne marajo nobenega odgovora, ker odgovor pravosodnega ministra zanje ni merodajen. Zahtevajo samo potrdilo, da je njihovo pismo prečital. V naslednjem pismu zahtevajo pa od pravosodnega ministra točen odgovor v zadevi umora rudarja Fakina, dasi pravijo v prejšnjem pismu, da odgovor ministrov zanje ni merodajen. V pismu na vojnega ministra pa vprašujejo, ali noče preklicati navodil vojaštvu, po katerih se morajo za slučaj nemirov v Ljubljani proti sedanjemu režimu postaviti na Golovcu dve bateriji, na šišenskem bregu ena baterija ter ima dobiti vsak častnik puško, dve bombi itd., da se tako uspešno navali na slovenski narod in prelje njegova kri. — Ko so nekateri brali posebno izdajo teh pisem, so rekli, da je bila zanje potrebna zares posebna izdaja, zakaj za navadno so preglupa. Da pa je „Slovenec“ ostal sam sebi zvest, jih je ponatisnil tudi v navadni izdaji.

+ **Zakaj je bila prodana Jugoslovanska tiskarna?** V Ljubljani so dolgo časa ugibali, zakaj so gosposde iz Katoliškega tiskovnega društva prodali Jugoslovansko tiskarno. Sedaj pa je pojasnil zadevo nekoliko „Slovenec“, ki je objavil pismo Jugoslovanskega kluba na voj. ministra, v katerem ga vprašuje, ali je pripravljen takoj ukiniti vse takozvane priprave za slučaj pobune med Slovenci. Stvar je namreč zelo resna. Kdor pozna Ljubljano, ve, da lahko izbruhne revolucija proti sedanjemu režimu. Za ta slučaj je dobilo vojaštvo, kakor trdi pismo Jugoslovanskega kluba, navodila, naj postavi kakor takrat, ko so Francozi oblegali slovansko prestolico, za slučaj nemirov, uprizorjenih proti sedanjemu neparlamentarnemu in neustavnemu režimu, na Golovcu dve bateriji, na šišenskem bregu pa eno baterijo. Poleg tega dobi vsak častnik puško, dve bombi itd. Kdor je bil že na Golovcu in na Šišenskem vrhu, ve,

da leži v sredi med obema gričema Jugoslovanska tiskarna, ki bi prišla v slučaju bombardiranja v navzkrižni ogrož. To so pogruntali tudi strahoteg v Jugoslovanski tiskarni in so po skrbnem prevdanku v vojnih in prevratnih časih preizkušenih svojih revolucionarnih kanonirjev sklenili, da se v njihovo tiskarno ne sme streljati. Ker tiskarne prenesti niso mogli, so jo prodali, češ, če jo sestrelje, naj jo komu drugemu, nas to nič ne briga, mi smo prodali celo. Glejte, to je bil vzrok prodaje. Občuduj, svet slovenski, to dalekovidnost!

+ **Sodba Jugoslovanskega kluba o slovenskih sodnikih.** Jugoslovanski klub pravi v svojem pismu na pravosodnega ministra, da je inteligenca sodnikov, ki so potrdili konfiskacije »Slovenca«, jako nizka ali pa so nepošteni sodniki, ki so sodili samo po svojem nasprotnem političnem mišljenju, a ne po svojem znanju, prepričanju in svoji prisegi. — Člani Jugoslovanskega kluba seveda sedaj še lahko tako govore o slovenskih sodnikih, ker jih varuje poslanska imuniteta. Jugoslovanski klub dolži slovenske sodnike pristranosti in nepoštenosti. Denuncira jih pravosodnemu ministru, od katerega zahteva, da bi vplival na sodniške razsodbe in da bi vsiljeval sodnikom tolmačenje zakonov, kakor ga zahtevajo člani Jugoslovanskega kluba, med katerimi ni niti enega pravnikarja, kar bodi mimogrede povedano. Ali se ne zavedajo člani Jugoslovanskega kluba, da s svojim sumničanjem ne jemljejo samo ugleda slovenskim sodnikom, katerih nepristranost in strokovna sposobnost je v naši državi splošno priznana, ampak da s svojo zahtevno po posredovanju ministra naravnost uvajajo strankarstvo v poslovanje sodnikov, na katere v izrekanju razsodb ne sme imeti nič vpliva, tudi pravosodni minister ne, ker so v tem pogledu odvisni le od svoje vesti in obstoječih zakonov. Jugoslovanski klub pravi, da je inteligenca naših slovenskih sodnikov jako nizka. Ali si mogoče žele člani Jugoslovanskega kluba kakšne kadije iz Makedonije, ker apelirajo za od pomoč na ministra v Belgradu. Če se preštudirajo podpisi članov Jugoslovanskega kluba pod pismom na pravosodnega ministra, bi bila umljiva taka želja, ker je gotovo, da bi jim bila juridična znanost kakšnih kadijev, izražena v enem samem paragrafu — 25, bolj dostopna in pristojna.

+ **O državnem pravdniku,** ki se peča s konfiskacijo »Slovenca«, pravi pismo Jugoslovanskega kluba na pravosodnega ministra, da je dostojen in duševno normalen človek. To je zelo slab poklon od strani Jugoslovanskega kluba. Koliko naj velja ta sodba ljudi, ki sami teh dveh lastnosti nimajo?!

+ **Kako se love volilci?** SLS se v lovu za volilci posluša vseh mogočih načinov sleparstva, samo da bi se mogla obdržati na površju. Ker ne more vršiti agitacijo z uspehi svojih poslancev, se poslužuje ali hujskanja in natolcevanja

Politični pregled.

Razpust narodne skupščine.

Kakor znano, sta bila pri kralju na Bledu ministra dr. Ninčič in Pribičević, ki sta mu ob tej priliki poročala o političnem položaju. Oba ministra sta se že pred dnevi vrnila v Belgrad, kjer sta ministrskemu svetu poročala o svojih avdijencah. Min. predsednik Pašić še ni odpoštoval na Bled h kralju, njegovo potovanje pa se ima po raznih vesteh izvršiti v najkrajšem času. Kakor poročajo, bo min. predsednik Pašić predlagal kralju, naj se narodna skupščina skliče meseca julija na izredno zasedanje, na katerem bi se prečital ukaz o njenem razpustu. Ako se to zgodi, bi se nove volitve

— Samo da svet ne postane gol! — mu pravim. — Zakaj, Bog vam daj zdravje, vi izvlačete jako mnogo niti in sicer iz vseh strani!

6. Vse se je izvršilo dobro, kakor je obljubil Zaharevič. Poklonila sva se gospej in ne da bi izgubljala časa, sva odhitela v Hmelince. V Hmelincih so bili snubači pripravljene, čakali so samo na naju. Dogovorili smo vse potrebno, pa smo pozneje priredili tudi veselo zabavo.

Dobro so se pozabavali stari in mladi. Razvedelo se je po vsej vasi, da je pri nas veselo. Godci svirajo, udarjajo na boben. — bilo je veselo, hrupno!

Prav pravijo: Iz poštenega dekleta poštena žena Pošteno se zavrtiš, pošteno tudi vidiš!... Kakšna ženica je postala naša Marta! Doktor je bila dekle, je poskakovala, smejala se in čebljala. Sedaj pa je postala razumnejša. Preko dvorišča pride tiho, nalahno, v oči pogleda resno. Suknjič ima redeč, a krilo belo, dolgo... tudi hetmanu ni treba krasnejše žene; nebo mi je priča!

Živita onadva še sedaj skupaj z očetom in ljubijo se iskreno. Znašel se je pri njih deček, črnolas, vrgel se je po očetu in zdrav je, hvala Bogu, — raste.

vršile že jeseni meseca oktobra. Vladni krogi so mnenja, da so volitve edin izhod iz sedanjega položaja.

Volilni mandat.

Kakor poročajo listi, se je ministrski predsednik Nikola Pašić resno odločil, da zahteva od kralja volilni mandat in da vstraja na tej svoji zahtevi. Če ne dobi mandata za sestavo volilne vlade, bi po nekaterih vesteh podal Pašić ostavko.

Opozicijske stranke

še vedno zatrjujejo, da bo končno vendarle dobil njihov blok oblast v svoje roke. Potovanje Radićevo v Moskvo pa je znatno omajalo stališče opozicijskega bloka in so radi tega tudi izključene kombinacije z širšim opozicijskim blokom. Za slučaj, da bi opozicijski blok prišel v položaj, sestaviti novo vlado, bi bila itak tudi sama prisiljena iti v volitve, ker je nemogoče, da bi blok mogel vzdržati sposobno delovno vlado brez podpore Radićeve stranke, ki končno tudi sama stremi po čimprejšnjih novih volitvah.

Preosnova vlade.

Glede preosnove sedanje vlade še ni padla odločitev. Vrše se posvetovanja med vodilnimi politikami vladnih strank, ki pa menda še niso dozorela, ker Pašić še odlaga svoje potovanje na Bled, pri kateri priliki bi zahteval od kralja poleg razpusta narodne skupščine tudi izmenjavo nekaterih ministrov.

Kupim

vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa. — Ponudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod »Prodaj« na upravo »Ljudskega tednika«.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi; FRANCKOV; kavni primatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: in: »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi; FRANCK; z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

proti neljubim osebam, ali pa svoje avtonomistične lajne, ki pa je danes že precej razglašena. Kjer ji vse to nič ne pomaga, lovi tudi z republikanstvom. Za duh, ki vlada v vrstah SLS, pa je naravnost značilno pismo, ki ga je poslal tajnik SLS v Novem mestu povodom občinskih volitev nekemu volilecu v Gradcu v Belikrajini. Pismo slove: »Spoštovani gospod! Jaz sem Vas danes iskal, toda Vas ni. Rad bi se zmenil radi občinskih volitev v Vaši občini (Gradec). Govoril sem z nekaterimi možmi v Vaši vasi, pa vsi pravijo, da ne bi bilo mogoče sestaviti kandidatne liste naše stranke. Na vsak način je pa treba, da mi pri volitvah v Gradcu nastopimo in postavimo naše pristaše na listo. To, da naši somišljeniki podpisujejo na napredni listi, je sramota za nas. Slišim, da Vi niste

hoteli podpisati. Prav ste storili! Jaz Vam nasvetujem tole: Ako nikakor ne bo mogoče sestaviti liste SLS, sestavite republikansko. Prepričan sem, da bo republikansko listo volilo veliko število ljudi. To listo naj podpišejo zavedni naši ljudje. Po volitvah pa, ko Vas bo glavarstvo vprašalo, kateri stranki pripadate, pa izjavite, da ste SLS. Tako naj store tudi drugi odborniki. To, da bi sestavili republikansko listo, bo samo naša zvižaja, da bomo ujeli glasove in dali s tem udarec liberalcem in samostojnem. — Tako smo napravili v več občinah, kjer smo v manjšini. Seveda ne smete nikomur nič povedati, da je to zvižaja. Prosim Vas, da to gotovo storite! Pozdravljeni! Josip Munda, tajnik SLS, l. r. Novo mesto, 4. junija 1924.«

Domače vesti.

— **P. n. naročnikom! Prihodnji številki priložimo poštne položnice ter prosimo vse cenj. gg. naročnike, naj ob tej priliki poravnajo svoje obveznosti.**

— **Umrl je v bolnici usmiljenih bratov 20. t. m. preč. g. Jožef Lavrič, župnik, duhovni svetnik in dekan. Pogreb se je vršil včeraj 25. t. m. v Breznici. R. i. p!**

— **Kraljev poset Prešernove rojstne hiše.** Kralj Aleksander I. je na praznik 19. t. m. popoldne prispel v avtu na Vrbo ter si tam ogledal rojstno hišo našega pesnika dr. Franceta Prešerna. Vpisal se je tudi v spominsko knjigo.

— **Sedemdesetletnica župnika Ivana Vrhovnika.** V terek je praznovala sedemdesetletnico rojstva g. Ivan Vrhovnik, trnovski mestni župnik v pokoju. Rojen je bil 24. junija 1854 v Ljubljani, v mašnika je bil posvečen 27. julija 1877. Najdalje je služboval v Ljubljani v Trnovem (24 let). Za njegovega župnikovanja je bila trnovska cerkev vsa prenovljena. Po potresu porušeni stolpi so bili deloma na novo pozidani, cerkev poslikana — lepe so zlasti Strnenove freske v prezbitariji — vpeljana je bila električna razsvetljava, preslikani so bili vsi oltarji. Tudi župnišče je dobilo svojo sedanjo notranjščino. K vsem tem velikim stroškom je prispeval po osebnem posredovanju župnika izredno veliko patron trnovske mestne župnije — mestni svet ljubljanski. Razen tega je Vrhovnik-jubilat poržtovalno deloval pri Ciril in Metodovi družbi v narodno-obrambene namene. Kot temeljit podoben zgodovinar je znan po svojih spisih, ki jih je priobčeval v raznih znanstvenih revijah. Poleg rajnega prof. I. Vrhovca je znan Vrhovnik kot najboljši poznavatelj domače zgodovine. Ko je še kaplanoval, je za Kobljarjevo „Zgodovino fara ljubljanske škofije“ sestavil zgodovino nakelske, dupljanske in goriške fare. Temeljito je proučil ljubljanske arhive in zajeel iz njih mnogo dragocenega gradiva za lokalno zgodovino, predvsem svojega rodnega mesta. Da omenimo le par razprav, ki jih je priobčil v „Izvestjih muzejskega društva“, v T. Zupanovi „Danici“ in drugod: o cerkvi na Rožniku, Prošnje procesije v stari Ljubljani, Sv. Ahacij s tovariši mučenci, pomočnik kranjske dežele (tudi v ponatisu) ter posebno važno študijo: „Zatrite nekdanje cerkve in kapele ljubljanske“, žal, da ni izšla v posebni knjigi. Lani je podal opis „Stare Ljubljane“, v rokopisu je dovršena monografija o cerkvi sv. Florijana; za Matični Zbornik je priredil iz zapuščine svojega prijatelja in sošolca Vrhovca spis o ljubljanskih farah. Število krajših prispevkov je skoraj nepregledno. Sedaj je že skoro dovršil svoje največje zgodovinsko delo: Zgodovino trnovske župnije. To delo je spisano po prvih virih — aktih in zapiskih, ki jih je dolga leta iskal in zbiral po ljubljanskih arhivih. Ne bo zanimivo samo za Trnovo, marveč za Ljubljano in za vso Slovenijo. Prijatelj jubilanta so mu priredili v pondeljek zvečer podoknico z godbo in petjem, ki se jo je udeležila velika množica ljudi.

— **Občinske volitve v ljubljanski okolič.** Po uradnem poročilu notranjega ministrstva je izid občinskih volitev v 32 občinah ljubljanske okolice dne 15. t. m. nastopen: V štirih občinah so bile predložene samo po ena kandidatska lista in sicer dve kompromisni listi (pristaši naprednih strank in pristaši SLS), v 1 občini lista SLS in v 1 čista lista SKS, v eni občini še niso bile izvršene volitve radi neizvršenih predhodnih poslov. Občinskih volitev so se udeležili: SLS, SKS, JDS, socialisti in komunisti. Je več občin, kjer se politične stranke

niso udeležile volitev pod svojim imenom, temveč pod gospodarsko oznako. V več občinah so komunisti glasovali za SLS. V 32 občinah, v katerih so bile izvršene volitve, je bilo 14.688 volilcev. Pri volitvah je bilo oddanih 9713 glasov, torej 65 odstotkov. Pri zadnjih skupščinskih volitvah leta 1923. je bilo ravno v istih občinah 14.775 volilnih upravičencev ter je glasovalo 9835 volilcev, torej 67 odstotkov. Pri sedanjih občinskih volitvah je SLS dobila v ljubljanski okolici celokupno 4613 glasov, udružene napredne stranke (SKS in JDS) so dobile 3182 glasov, socialisti in komunisti 1524 glasov, desidentske liste 494 glasov. V ravno istih občinah so dobile pri skupščinskih volitvah l. 1923.: SLS 6177 glasov, SKS in demokratje 1705 glasov, socialisti in komunisti 1593 glasov.

— **Spopadi na slovensko-italijanski meji.** Dne 23. t. m. opolnoči je vdrla tolpa italijanskih obmejnih stražnikov pod vodstvom poročnika čez našo mejo ob državni cesti pri Planini ter je navalila na prvo tamkaj stojiče slovensko hišo. Italijani so hišo obkolili ter jo pričeli med divjimi grožnjami demolarati. Razbili so šipe na oknih, porušili fasado ter zahtevali, da se jim odpre. Končno so vdrli v hišo. Stanovanci so polni strahu pričakovali, da jih laški graničarji pobijejo. Še predno so Lahi vlomili v hišo, se je 14 letnemu domačemu fantu posrečilo, da je ubežal iz hiše ter stekel proti bližnji Planini, da alarmira našo finančno stražo. Italijani so vdrli za njim. Tudi ostali domači so v velikem strahu skoraj brez obleke ušli v noč. Fant je medtem srečal našega službočega stražnika Freliha ter ga pozval na pomoč. Pripravnik je takoj alarmiral svoje tovariše. V tem je prihitela po cesti tolpa italijanskih graničarjev. Pogumno jim je nastopil Frelih nasproti ter jih pozval: Stojte! Italijani so se od vseh strani zagnali proti Frelihu, ki je ogrožen ustrelil v zrak, da pospeši pomoč svojih tovarišev. Naenkrat so začeli Italijani streljati. Padlo je več ostrih strelcev proti pripravniku Frelihu, ki je začet v nogo, padel krvav na tla. Medtem se je urnih korakov bližala naša straža. Italijani so se naenkrat obrnili in zginitili nazaj čez mejo. Težko ranjenega pripravnika Freliha so prenesli v vas ter ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. — Dne 24. t. m. ponoči pa je prišlo onstran demarkacijske črte pri Uncu do krvavega spopada med družbo civilistov in italijanskimi obmejnimi stražniki. Italijansko uradno poročilo iz Trsta pravi, da je v zvezi z raznimi manjšimi incidenti in konflikti zadnjih dni približno 50 Orjunašev s strelji napadlo finančno postajo pri Postojni, ubilo vicebrigadirja ter ranilo enega moža. Po napadu so Orjunaši odvedli ranjenega in dva neranjena finančna stražnika na jugoslovansko ozemlje ter jim izjavili: „Lahko bi vas ubili, vendar pa se zadovoljimo s tem, da smo ubili vašega vodjo. Tukaj ne trpimo fašistov.“ Po teh besedah so jih izpustili, nakar so se Italijani vrnili v Postojno. — V zvezi s temi dogodki so Italijani zbrali na meji med Rakekom in Planino veliko število fašistovskih čet ter italijanskih obmejnih stražnikov, ki so močno oboroženi tudi s strojnimi puškami. Italijani so v terek dopoldne mejo hermetično zaprli. Prekinili lokalne telefonske zveze ter zbrali vsak prehod preko meje. Le železniški promet se vrši in mednarodne brzojavne in telefonske proge so v obratu.

— **Kuluk.** Določila o kuluku, ki so se uveljavila s finančnim zakonom o proračunskih dvanajstih za mesec julij, avgust in september l. 1923., so se uknila s čl. 289. finančnega zakona za leto 1924.-1925. Hkratu se je prepustilo oblastim, okrožjem, župani-

jam, okrajem in občinam, da vzdržujejo ceste, povrne njih upravi in vzdrževanju, ali z doklado ali s kulukom na način, kakor to odredi minister za zgradbe s posebnim pravilnikom. Ta pravilnik je minister za zgradbe že sestavil in se v doglednem času objavi v Uradnem listu.

— **Procesija sv. Rešnjega Telesa v Belgradu.** V nedeljo se je v Belgradu ob mnogobrojni udeležbi občinstva vršila procesija svetega Rešnjega Telesa. V procesiji so bili zastopniki dvora in uradov, vojaška godba, en oddelek kraljeve garde in oddelek pešcev. Procesija je bila zelo lepo organizirana in so jo gledali številni gledalci.

— **Ras Tafari pride v Belgrad.** Regent vzhodnoafriške države Abesinije, Ras Tafari, ki se mudi sedaj v Rimu, pride na povratku v domovino tudi v Belgrad, kjer ostane en dan.

— **Reorganizacija državne policije.** V notranjem ministrstvu pripravljajo načrte za preosnovno državne policije. V ta namen se te dni snide anketa vseh policijskih ravnateljev v državi.

— **Interkonfesionalni zakon.** Komisija za sestavo interkonfesionalnega zakona je dovršila svoje delo ter je njen predsednik dr. Alaupovič načrt izročil ministru za vere, ki ga predloži ministrskemu svetu.

— **Velikanska škoda vsled povodnji.** Generalna direkcija vod je zbrala podatke o škodi od povodnjaj, ki znaša v celi državi 150.000.000 dinarjev. Največ je trpel Srem, ker se pač nahaja med dvema veletokoma, k' sta se oba razlila in preplavila ravno in nizko ozemlje.

— **Čaruga obsojen na smrt.** Dne 21. t. m. je bila v Osjeku razglašena obsodba v pro-

cesu proti slavonskim razbojnikom Jovi Stanislavjeviču-Čarugi in tovarišem. Jovo Stanislavjevič-Čaruga in Pavao Prpič „Veliki“ sta obsojena na smrt na vešalih brez predloga na pomiloščenje, Nikola Mihajlovič in Ivan Feldhofer na smrt na vešalih, in sicer tako, da bo najprej obešen Feldhofer, potem Mihajlovič, za njim Prpič „Veliki“ in končno Čaruga. Na 20 let težke ječe sta bila obsojena Luka Šulentič in Mato Krmpotič, na 16 let ječe Marko Bojanič, na 15 let Stjepan Sikič, na 10 let Marko Drezgic in Dragutin Kovačević, na 5 let, Jure Jurkovič in Nikola Prpič „Maši“, na osem mesecev težke ječe pa Mile Lončar in Mile Rupčić. Ko je Čaruga slišal, da je obsojen na smrt na vešalih, je najprej postal rdeč v obraz, pa se je hitro pomiril in potem nasmehnil. Nепrestano je gledal na galerijo, kjer je bilo polno ženskega sveta. Ko je Prpič „Veliki“ videl, da se smehlja Čaruga, se je nasmehnil tudi on. Mihajlovič in Feldhofer sta bila zelo resna in očitveno potrta. Feldhofer in Mihajlovič bosta predlagana v pomiloščenje. Kakor znano, se je pričela kazenska razprava proti roparskim morilcem Čarugi in tovarišem dne 12. maja in se je končala 16. t. m. Torej je trajala nad en mesec.

— **Kongres vojvodinskih mest.** Deset mest Vojvodine sklicuje za 29. in 30. junija t. l. prvi svoj kongres, na katerega so vabljena tudi vsa večja mesta iz drugih delov naše države. Kongres se vrši v Pančevu in se bo na njem ustanovila zveza vojvodinskih mest. Na programu je 18 upravnoznanstvenih predavanj uglednih funkcionarjev iz Vojvodine in iz ministrstev ter univerzitetnih profesorjev iz Subotice.

Gospodarstvo.

Tržne cene.

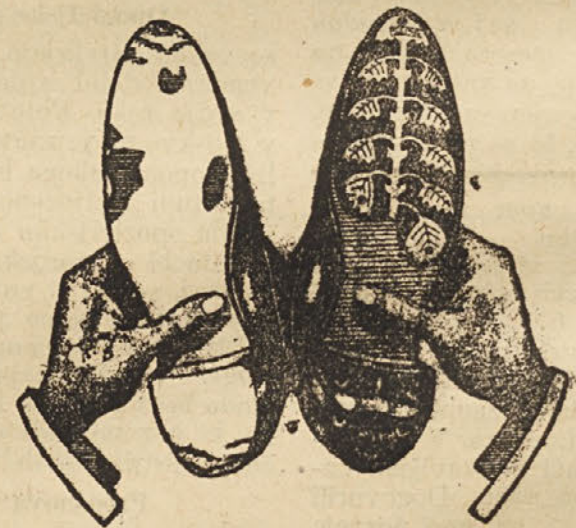
g **Vinarsko društvo za Belokrajino** priredi dne 3. VII. 1924. vzorčni vinski semenj pri Treh Farah, žel. postaja Rosalnice pri Metliki. Razstavljeni bodo priznana belokranjska vina in se zato vabijo zainteresenti k obisku. Namen razstave je ožvzeti stike vinskih trgovcev in gostilničarjev z belokranjskimi vinogradniki. Pričetek razstave po prihodu ljubljanskega vlaka ob 11. uri dopoldne.

g **Nova železniška tarifa.** V generalni direkciji državnih železnic izdelujejo novo železniško tarifo, ki bo veljavna samo za dobo izvozne sezone. Povabljeni so bile vse gospodarske korporacije, da predložijo svoje predloge.

g **Stanje Narodne banke.** Po izkazu z dne 15. t. m. se je obtok bankovcev nadalje znižal za 61.1 milijona na 5450.8 milijona dinarjev. Zmanjšala pa se je obenem tudi kovinska podloga za 2.4 milijona na 443.2 milijona dinarjev. Posojila so se zmanjšala za 19.7 milijona na 1352.1 milijona dinarjev.

Živina. V Zagrebu so bile pretekli teden nastopne cene za kg žive teže? volji I. 13.50 do 15.50, II. 9.50—13, III. 8.50—9.50, junice 14—15.50, teleta I. 15—16.50, II. 13—14.50, svinje, domače, pitane 16.50—20, nepitane 16.50—18, prasci do 1 leta 16.50—18, preko 1 leta 16.50—19, sremeske svinje 21.50—22 Din. — Na mariborskem sejmu 24. t. m. so bile tele cene za kg žive teže: debeli volji 12.75—13.25, poldebili volji 11.50—12.50, plemenski volji 10.50—11.25, bikji za klanje 11 do 11.50, debele klavne krave 11.75—12.75, plemenske krave 10—11.25, krave za klobasarje 7.50—9.25, molzne krave 8.75—10, breje krave 8.75—10, mlada živina 9.50—13. Mesne cene za kg: volovsko meso I. vrste 25—27, II. vrste 22—24, III. vrste 21—24, svinjsko meso sveže 22.50—25.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnik na sl. v Ljubljani.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

Zahtevajte edino le »Palma«.

PISALNE STROJE

najcenejše v specialni mehanični delavnici za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev

LJUDVIR BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I.

Barvne trakove, karbon-papir-indigo, ter vse druge potrebščine. Pisarniška oprema vedno v zalogi.